

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 4. Vtrùm deus amet, seu velit creaturas purè possibles in
quantùm possibles, siue quoad earum esse possibile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

QVAESTIO IV.

*Virum Deus amet, seu velit creaturas purè
possibiles in quantum possibiles, seu
quoad earum esse
possibile.*

45 **N**egant Alex. Albert. Bonau. Gabriel, Ca-
iet. Nauarrete, Zumel, Molina, & alij
apud Hemelm. tom. 1. tit. 7. disputat. 1. Negant
etiam Aegid. Lusit. lib. 5. de Beat. quæst. 18. ar-
tic. 2. Nazar. 1. p. quæst. 14. art. 9. Gonzalez di-
sp. 52. sect. 2. Curus Carmelit. tract. 4. disp. 5.
Ioan. à S. Th. quæst. 19. disp. 4. art. 6. Albiz de
Volunt. disputat. 6. sect. 2. Pascualig. de Deo di-
sp. 30. sect. 2. Villegas controu. 9. disput. vit.
cap. 3. Raynand. dist. 8. Theo. nat. quæst. 2. art. 2.
num. 56. & alij. Quibus consentire videtur Soar.
disput. 30. Metaph. sect. 16. num. 41. & lib. 3. de
Attrib. cap. 6. num. 10. & lib. 2. de Trinit. cap. 2.
num. 9. Pro affirmatiua verò sententiâ stant cum
Scoto, & omnibus Scotistis Valent. 1. p. quæst. 14.
disput. 1. punct. 7. Vazq. disput. 79. cap. 2. Heri-
cè disput. 18. cap. 1. Fasol. quæst. 19. art. 3. dub. 2.
Gran. controu. 3. tract. 3. disput. 3. Hemel. supra.
Ruiz disput. 6. de Volunt. Fonseca lib. 7. metaph.
cap. 8. quæst. 4. sect. 5. Alarc. de Volunt. disp. 4.
cap. 3. Tann. q. 10. dub. 1. Franc. de Lugo disp. 35.
cap. 1. Ariaga disp. 24. sect. 5. Ribas tract. 5. disp. 4.
cap. 2. Martion disput. 13. sect. 2. Franc. Felix
cap. 3. Ribad. disp. 12. Quiros tom. 1. disp. 65. & alij.

46 Pro resolutione, clariorique intelligentiâ
suppono primò, eas creaturas dici purè possibi-
les, quæ, cum sint potentes existere, nunquam
tamen sunt extituras: & de his potissimum est
quæstio. Quia tamen de illis potius prout pos-
sibilibus, quàm prout nunquam extituras, est
sermo: & in hoc, quod est, esse possibiles, cum
existentibus conueniunt: multa ex eis, quæ de
creaturis purè possibilibus ad rem dicuntur, exi-
stentibus itidem accomodanda venient præcisè in
quantum possibilibus.

47 Suppono secundò, possibilitatem creatura-
rum communiter diuidi in primariam, & secun-
dariam. Primaria (quæ radicalis etiam, funda-
mentalisque dici solet) ea est, qua creaturæ con-
cipiuntur possibiles, seu potentes existere, ante-
quam à Deo factibiles concipiantur. Secunda-
ria autem est ipsa factibilitas, qua à Deo facti-
biles concipiuntur. Et de possibilitate quidem
secundaria omnes consent, consistere in denomi-
natione semiextrinsecâ desumptâ partim à possibi-
litate primariâ, & partim ab omnipotentiâ di-
uinâ, à qua creaturæ factibiles, siue potentes
ferri, siue possibiles denominantur. In quo ve-
rò possibilitas primaria creaturarum consistat,
non parum controuersum est, præsertim inter
Recentiores. Communis tamen antiquiorum,
& prorsus vera sententiâ est, possibilitatem pri-
mariam creaturarum in ipsarum essentij prout
immunibus à contradictione consistere, eisque
proinde conuenire tum in statu quiditativo, tum
in statu existentiâ conditionato quiditati-
uo annexo, prout à nobis latè monstratum, &
explicatum est in Pharo Scient. disput. 11. quæst. 1.
ex vniuersaliore doctrinâ traditâ ibidem disp. 10.

quæst. 1. quæ ad rem tum supponenda, tum à
Lectore recognoscenda est. Itaque, creaturam
esse possibilem possibilitate primariâ, aliud non
est, quàm, habere eam ex suo conceptu obie-
ctiuo talem essentiam, quæ nullam fert secum
annexam contradictionem, subindeque ex hypo-
thesi, quòd existeret sine contradictione existe-
ret. De huiusmodi igitur possibilitate creatura-
rum est sermo impræsentiarum.

Propositio 1.

48 **C**reaturæ possibiles vt tales bonæ
sunt, & amabiles tum bonitate absolutâ,
tum etiam relatâ. Atque ita Deus vtro-
que modo, seu quoad vtramque bonita-
tem potest amare illas.

49 **S**ecunda pars propositionis euidenter sequi-
tur ex primâ. Quia euidenter est, & sine vllâ con-
trouersâ, id omne voluntatem diuinam amare
posse, quod bonum, & amabile est. Vnde in-
tegra difficultas ad primam partem reuocatur.

Eam probo primò à priori. Quia, quid-
quid est ens verum, & cognoscibile, qua ratio-
ne est tale, non potest non esse quoque bonum
transcendentaliter, & amabile: quia bonitas
transcendentalis, & veritas ab ente, cuius sunt
passiones, atque adeò etiam ab se inuicem inse-
parabiles sunt. Sed creaturæ possibiles qua ta-
les vera entia sunt, & cognoscibilia; vt constat.
Ergo etiam sunt bona entia, & consequenter
amabilia: idque tum absolutè, tum relatè. Si-
quidem bonitas absoluta essentialis transcenden-
talis est; atque etiam ea saltem relatîua, qua
vniunquodque sibi ipsi bonum esse dicitur, &
conteniens iuxta doctrinam supra statutam disp.
32. quæst. 1. Confirmatur, & declaratur. Quia
Deus manifestè cognoscit, Petrum purè possibi-
lem ex suo conceptu quiditativo esse animal
rationale, foreque tale à parte rei ex hypothesi,
quòd existeret, iuxta doctrinam præmissam sup-
positione secundâ. Ergo & cognoscit illum ex
suo conceptu quiditativo esse transcendentaliter
bonum, taleque reipsâ etiam existentially fore,
si reipsâ existeret. Ergo vt sic cognitum poterit
cum amare. Nam, quidquid cognoscitur esse
bonum, qua ratione tale esse cognoscitur, eadem
à cognoscente amabile esse, indubitatum est.

50 **S**ecundò probatur propositio, Quia crea-
turæ possibiles non solum sunt in se, & sibi bonæ
eâ ratione, qua sunt entia; sed etiam sunt bonæ
Deo, & alijs creaturis existentibus præcisè, in-
quantum sunt possibiles. Ergo vt sic poterunt
quoque amari à Deo quoad talem bonitatem
relatam. Consequentia liquet ex dictis. Ante-
cedens autem probatur faciliè. Quia bonum est
Deo, se habere potentiam proximam ad produ-
cendas creaturas possibiles, in suâque libertate
habere, causare illas, aut non causare, prout sibi li-
buerit: quis id neget? Ergo bonum etiam est
Deo, tales creaturas esse possibiles. Quia si pos-
sibiles non essent, neque potentiam proximam
neque libertatem ad illas producendas haberet,
vt notum est. Deinde bonum est Deo, quòd An-
geli, & homines possint illum laudare, aliaque
honestâ opera impendere in eius obsequium; quod
tamen, nisi ea essent possibilia, præstare non pos-
sent. Ergo &, quòd sint ea possibilia, bonum est
Deo. Præterea omnis glorificatio externa adua-

lis bona Deo est. Ergo, quod sit ea possibilis, bonum Deo est. Nam, quidquid est necessarium ad obtinendum bonum, bonitate saltem, utilitatis est quoque bonum. Quibus eidem, & similibus titulis creaturæ possibilis alijs creaturis existentibus bonæ sunt, ut perpendenti notum fiet. Igitur Deus creaturas possibilis qua tales & sibi, & creaturis existentibus tanquam subiectis, quibus sunt bonæ, amare sine dubio potest.

⁵¹ Tertiò probatur propositio. Quoniam Deus, antequam videat existens id, quod vult, efficaciter determinatur ad id volendum ductus per scientiam, qua illud concipit, dumtaxatque iudicat, esse possibile. Ergo Deus in ente possibili præcisè ut tali sufficientem bonitatem videt ad illud amandum. Poterit igitur amare illud, non solum amore efficaci, quo extrahat ab statu possibilitatis, sed etiam simplici, quo non extrahat. Confirmatur primò ex August. lib. 11. de Civitate cap. 21. dicente. *Deus autem usque ad non, cum factum est, tunc discit bonum, ut nihil eorum fieret, si ei fuisset incognitum. Dum ergo videt, quia bonum est, quod nisi vidisset, antequam fieret, non utique fieret, docet, bonum esse, non discit.* Et paulò post, *Sed sic ostendere voluit, artificii suo placuisse iam factum, quo placuerat in arte faciendum: Quid ad rem clarius? Confirmatur secundò. Quia certum est, de facto etiam amare Deum voluntate antecedente gloriam purè possibilem eorum omnium, qui damnantur, nam vult omnes homines salvos fieri, testante Paulo 1. ad Timot. 2. Ergo negari nequit, reperiri in creaturâ purè possibili bonitatem sufficientem ad terminandum aliquem actum amoris Dei. Nec dicat aliquis, tendere Deum per eum actum in gloriam reproborum prout conditionatè exituram sub conditione, quod per ipsos non stet; tum quia ad rem nostram id sufficit. Tum quia Deus non tantum vult conditionatè, ut reprobi salventur, si per ipsos non stet: sed etiam vult absolute, ut per ipsos non stet, sed, ut conuertantur, & vivant. Ezechiel. 18. & 33. Vnde desiderium etiam aliquod absolutum, tamen inefficax, habet de eorum conversione, & salute, prout explicabimus suo loco.*

⁵² Quartò. Voluntas nostra sæpissimè complacet in bonis purè possibilibus, quæ mens proponere, versareque imaginatio solet, ut experientia quotidiana notissimum est. Ergo bona purè possibilis præcisè ut talia amabilia sunt. Et consequenter à Deo etiam amari poterunt. Et sanè, cum bonum possibile ex suo conceptu non minus sit bonum, quam est homo ex suo conceptu homo possibilis; atque ita prorsus repugnet, concipere bonum possibile; quin concipiatur bonum; manifestè consequitur, Deum non posse non concipere bona, quæcumque iudicat, esse possibilis bona, uti reuera sunt possibilis. Quidquid autem intellectus concipit bonum, à voluntate citra dubium amari potest. Deus igitur omnia possibilis bona, qua talia sunt, amare potest.

⁵³ Quintò. Quia Deus odisse potest, defacto que odit mala culpæ nunquam exitura, Ergo & bona nunquam exitura potest amare. Consequentia est bona. Nam, si malitia purè possibilis odium Dei terminare valet; & bonitas purè possibilis poterit terminare amorem. Antecedens autem constat, Quia iuxta communem sensum, proximæque Fidelium, & Patrum eo sæpe motivo deterrentur, abstinentque homines à peccatis, ne faciant contra voluntatem Dei. Ergo

supponunt in Deo antecedentem displicentiam, eorum etiam peccatorum, à quibus abstinere. Quæ etiam non obscure solet indicari in sacra Scripturâ, ut cum dicitur Ecclesiastici 15. *Quæ enim odit, ne feceris. Itaque 65. Et, quæ nolui, egistis. Hierem. 44. Nolite facere verbum abominacionis huiusmodi, quam oviui. Alibi que similia. Expressitque S. Thom. in 1. distinct. 46. quæst. unica art. 4. ad 3. dicens. Mala culpa non fieri, vult Deus voluntate antecedente.*

Cæterum contra statutam propositionem opponunt Aduersarij primò. Ens purè possibile est non ens, sed purum nihil. Ergo non est bonum. Ergo neque est amabile. Respondeo primò, hoc argumentum, si quid probat, probare utique, ens purè possibile neque verum, neque cognoscibile esse: quod dici non potest. Ex quo patet, nihil illud probare. Respondeo secundò (aliorum solutionibus prætermittis) ex doctrinâ datâ in Pharo Scient. locis num. 47. citatis, ens purè possibile esse quidem non ens, seu purum, nihil existentialiter, siue in statu existentiali; quiditatinè tamen, siue in statu quiditativo & ens, & aliquid tum verum, & cognoscibile, tum bonum, & amabile esse. Respondeo tertio, ens purè possibile non tantum quoad bonitatem quiditativam, quam reuera habet in se, sed etiam quoad bonitatem existentialem, quam potest habere, & non habet, amabile à Deo esse simplici affectu. Quia; sicut intellectus diuinus simplici apprehensione potest apprehendere existens id, quod in se reuera existens non est, ut ostendimus in tract. de Scientia. Ita diuina voluntas simplici desiderio potest desiderare, ut existat id, quod in se reuera nec existens, nec exiturum vnquam est; defactoque sæpe desiderat, ut constat ex dictis.

Secundò obijciunt. Amare est, velle alicui bonum, ex communi Philosophorum, atque Theologorum sententiâ. Sed Deus creaturis purè possibilibus non vult bonum; cum non velit eis existentiam, quæ est primum earum bonum, & fundamentum cæterorum; sed potius efficaciter velit, quod non existant, quod est maximum earum malum. Ergo Deus nullatenus amat creaturas purè possibilis. Respondeo, amare strictiori modo sumptum esse, velle alicui bonum, apud philosophos, & Theologos iuxta ea, quæ dicebamus disput. 32. quæst. 1. Non item amare latius acceptum prout illud in præsentia usurpamus. Quo pacto, dum Deus aut sibi, aut alijs vult creaturas purè possibilis, amare illas dicens est. Dato, quod ipsis ut possibilibus nullum bonum possit velle: quod tamen est falsum. Quia Deus bene potest velle creaturis purè possibilibus aut simplici, aut conditionato affectu tum existentiam, tum alia cuncta, quæ ex conceptu suo obiectino eis bona sunt.

Tertiò obijciunt. Amor diuinus eo differt ab amore creato, quod ponit, seu causat suum obiectum: cum tamen creatus illud supponat. Sed Deus nullo amore causat creaturas purè possibilis. Ergo nullo amore illas amat. Respondeo maiorem, loquendo vniuersaliter, falsam esse. Quia, certum est, amorem, quo Deus se ipsum amat, tum obiectum non causare; quemadmodum nec gaudium, quo delectatur de cæteris bonis prout existentibus; nec volitionem, qua vult, omnes homines salvos fieri, &c. Quidni ergo poterit Deus amare creaturas possibilis; quin tali amore causet illas? Solutio itaque amor efficax Dei ponit, seu causat

causat infallibiliter obiectum, respectu cuius est efficax. De quo proinde solo loquitur est Propheta, cum dicit Plal. 113. & 134. *Omnia, quæcumque voluit, fecit.* Cum tamen nos non omnia, quæ volumus, faciamus; quantumvis efficaciter ea velimus. In quo creatus amor efficax à diuino discriminatur.

57 Denique opponitur S. Thomas, quem pro se stare, contendunt Aduersarij. Sed certè vbicunque Doctor Angelicus Deo videtur negare amorem erga creaturas purè possibiles; aut his bonitatem sufficientem ad talem amorem terminandum; de amore efficaci dumtaxat censendus est loqui; deque bonitate creaturarum terminatiua talis amoris. Videantur Arrub. Herice, & Ruiz vbi supra. Mitto alia leuiora, quæ ex dictis facile quisque soluet.

Propositio 2.

58 De facto etiam creaturæ possibiles tam quoad bonitatem absolutam, quàm quoad relatam eatenus amantur à Deo, quatenus ipsi est decentissimum, seu honestissimum, eas amare.

Qui censent, amorem creaturarum possibilem esse necessarium in Deo, consequenter tenentur asserere, Deum eas de facto amare, quantum potest. Nos verò, qui putamus, liberum esse, iuxta dicenda quæstione sequente, asserimus modò, eiusmodi amorem penes maiorem honestitatem mensurandam esse. Cum enim Deus necessitatus sit moraliter ad operandum honestissimè, quidquid liberè operatur, vt disputat. 32. quæst. 3. statutum est; consequitur planè, eum necessitatum quoque esse moraliter ad amandas creaturas possibiles, subindeque de facto eas amare honestissimo amore; attingente videlicet obiecta purè possibilia tali modo, sub talique proportione, & mensurà, qualem exposcit medium virtutis, ad quam spectat ipse amor. Quænam autem sit hæc mensura, & an ea ad omnes creaturas possibiles, vel solum ad aliquas extendatur: tum an omnes creaturarum bonitates, & omnes modos eas amandi complectatur, vel aliquas, aut aliquos solum; Deus scit. Id enim necunde nos possumus cum fundamento coniectare.

59 Restabat modò examinandum, quo genere affectuum versetur Deus, aut versari possit circa creaturas possibiles, gaudio ne, an desiderio, an amore stricto, hisque absolutis ne, aut conditionatis, &c. Sed hoc aptiorem locum habet infra disput. 34.

QVAESTIO V.

Vtrum Deus necessariò, vel potiùs liberè amet creaturas purè possibiles. Atque etiam iam existentes, seu extituras in aliqua differentia temporis.

60 Communis satis sententia est, Deum, non liberè, sed necessariò omnino amare creaturas

purè possibiles. Ira Vazq. 1. p. disput. 79. cap. 2. & disput. 152. cap. 1. Arrub. disput. 53. cap. 3. Falol. quæst. 19. art. 3. dub. 2. Herice disput. 18. cap. 1. Tann. disput. 2. quæst. 10. dub. 4. Becan. cap. 11. quæst. 3. concl. 2. Alarc. tract. 3. disp. 3. cap. 4. Ripalda de Ente supernat. disput. 41. sect. 9. num. 71. & in manuscip. de Volunt. disputat. 9. sect. 2. Sfort. lib. 1. suæ Theol. num. 50. Hemelritul. 7. disput. 1. Ruiz disput. 6. de Volunt. sect. 2. Arriaga 1. p. disput. 24. sect. 6. subsect. 2. Ribas disp. 4. de Volunt. cap. 2. Martinon disp. 13. de Deo sect. 2. Ribaden. disput. 13. de Volunt. capit. 1. Quiros tom. 1. disput. 66. & apud eos alij. Addunt tamen Arrub. Alarc. & Hemelm. creaturas possibiles, prout sunt possibiles à causa creatà existente, liberè amari à Deo: quia vt sic ex connotato sunt obiectum contingens. Ceterum modò de extrinsecà ista, & accessorià creaturarum possibilitate non agimus, sed de intrinsecà, & essentiali; secundum quam omnes relati Auctores docent, eas anari necessariò à Deo. Opposita tamen sententia est, non necessariò amari, sed liberè. Sic docent Bann. 1. p. quæst. 34. artic. 3. Machin. disput. 40. sect. 2. Gonz. disput. 52. sect. 2. num. 12. & 14. Pro eadem sententià refert Ruiz vbi supra sect. 1. Molin. Valent. Scor. Bonnau. & alios. Eamque sequuntur Franc. de Lugo disput. 35. cap. 1. Franc. Felix de Volunt. capit. 3. diff. 4. Petr. Hurt. in manu cr. de Volunt. & alij Recentiores.

De creaturis autem existentibus, seu extituris certum secundum fidem est, liberè amari à Deo eo amore efficaci, quo causantur, & sunt existentes. Quia Deus non necessariò, sed liberè producit illas medio amore, vt ex dictis disput. 31. quæst. 3. liquidum est. Dubitari tamen potest, an sit etiam in se liber amor simplex, quo Deus, supposità earum existentia, complacet in earum bonitate iuxta doctrinam statutam quæst. 3. sine. Connotantes omnes huiusmodi simplici creaturarum existentium amori propriam, & immediatam denegant libertatem, tribuentes solum libertatem mediatam, & mutuatam ab obiecto; qualis est, quam habet in Deo scientia de obiectis contingentibus. Reliqui autem Doctores rem hanc in speciali, & ex professò non videntur tractare: tamen, dum attingunt obiter, alij videantur supponere, prædictum simplicem amorem necessarium, alij verò, liberum esse post factam obiecti eius suppositionem.

Propositio 1.

62 Creaturæ purè possibiles quoad suam vtramque bonitatem, relatam videlicet, & absolutam non necessariò, sed liberè amabiles sunt à Deo. Atque ita de facto amantur, qua ratione amantur.

Ratio à priori. Quia omnis bonitas creaturæ limitata est, multisque immixta imperfectionibus, vt ex doctrinà datà supra quæst. 2. liquidum est. Ergo cognita plenè, & perfectè, vt cognoscitur à Deo, neuiquam potest voluntatem rapere, necessitareque ad sui amorem, vt pater in nobis; qui, quò perfectius bona creata, defectusque eorum contemplamur; eò manemus libertiores ad ea amanda, vel non amanda.